Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 95. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го ТРАВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 21, 1983 No. 95. VOL. XC.

МҐР І. НЕСТЕРЧУК ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ВИСОКЕ УРЯДОВЕ СТАНОВИЩЕ

Мгр І. Нестерчук з родиною.

Вашінгтон. — Адміністрація президента Роналда Реґена призначила мґра Ігора Нестерчука, сина покійного д-ра Володимира і Марії Нестерчуків, фінансовим консультантом амбасади З'єднаних Стейтів Америки в Горішній Вольті (Аппер Волта) в Африці, де федеральна Аґенція для міжнародного розвитку допомагає місцевим властям розбудувати шкільництво, шляхи, лічниці, електростанції, індустрію тощо.

Мгр І. Нестерчук вже виїхав до Горішньої Вольти, колишньої французької колонії, а його родина — дружина Анна, син Христофор і доня Олександра, залишилися покищо в ЗСА, аж до закінчення шкільного року, а потім від'їдуть також до столиці Вольти, Ваґадуґа.

Урядові чинники брали до уваги фахову освіту мґра І. Нестерчука, перфектне знання французької мови і фінансову практику, яку він здобув, працюючи в багатьох американських фінансових установах. У згаданій Аґенції він сповнятиме функцію директора фінансів. Загальний нагляд над запланованим п'ятирічним проєктом розбудови тієї африканської країни має американська амбасада в Ваґадузі.

Родина Нестерчуків є членами Українського Народного Союзу у 194-му Відділі в Ню Йорку.

Мікрофільм Архіву жидівського Міністерства УНР прибув до УНІГУ

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) — На початку минулого тижня прибула посилка від Жидівського національного архіву при університетській та державній бібліотеці в Єрусалимі. У посилці була запакована велика шпуля, що обіймає біля 1,000 кадрів. Це подарунок від дирекції архіву для УНІГУ, в подяку за відкриття цього архівного матеріялу серед моря невпорядкованих документацій.

Як подавалося своєчасно в пресі, проф. Омелян Пріцак, під час своєї місячної візити як гість трьох університетів Ізраїля в січні 1982 року, відвідав теж Жидівський архів на запрошення його директора д-ра Навада. Проф. Пріцак просив показати йому відділ нескаталогізованих матеріялів, і вже приблизно після години перегляду стосів матеріялів велів відкрити дві великі пачки, які інтуїтивно йому виглядали цікавими. Виявилося, що ті пачки хоронили архів жидівського міністерства Української Народної Республіки з 1919 року. Ні директор Архіву, ні його співробітники не знали, що такі важливі документи там заховані.

Заінтриґований відкриттям проф. Пріцака, директор архіву почав розшуки у кореспонденції архіву та у матеріялах, що відносилися до історії колекції архіву. Осінню 1982 року вдалося йому відкрити список матеріялів архіву жидівського міністерства, зробленого мовою ідіш в Варшаві (осередок уряду УНР) в 1925 році. Десь під кінець того року архів був пересланий з Варшави до Єрусалиму. Проф. Пріцак думає, що травневі події 1926 року, вбивство Симона Петлюри Шварцбардом, і Паризький процес настільки затруїли жидівсько-українські взаємини, що адресати відложили прислані матеріяли набік. І так вони поволі попали в забуття, аж 57 років пізніше припадково їх відкрив проф. Пріцак.

Проф. Пріцак просив директора подбати про те, щоб відкритий архів впорядкувати та зреставрувати у скорому часі; тоді він і замовив мікрофільм із цієї збірки. Не зважаючи на інші біжучі справи, директор Надав віддав першенство справі архіву УНР, і після року мікрофільм уже находиться в збірках УНІГУ.

Більшість документів архіву писані ручно мовою ідіш. Але є теж багато документів українською мовою та дещо документів, писаних російською мовою. Документи українською мовою відносяться головно до переведення в життя ухваленої урядом Центральної Ради територіяльно-персональної автономії жидів. Там є звіти про вибори місцевих жидівських громад, про їх харитативну і культурну діяльність, перебрання ними від рабинів реєстрації подруж та народин.

Спеціяльно цікавим є документ групи жидівських жінок, які просять, щоб уряд УНР поміг їм, як вільним громадянкам України, добитися громадських прав від жидівських органів, очолюваних мужеськими шовіністами. Багато документів займається допомогою жидівським дітям, бездомним та бідним, а теж допомогою місцевостям, що потерпіли від воєнних подій. Чимало документів свідчать про большевицькі погроми.

Дирекція УНІГУ рішила видати архів повністю в мовах ориґіналу та з англійським перекладом. Пороблено вже підготовчі заходи, щоб дістати співпрацю жидівських вчених. Плянується видати архів як спільне видання УНІГУ та Жидівського національного архіву.

Підготовча праця займе біля двох років. ФКУ плянує підготувати інформативну брошуру зі знімками деяких документів, що наглядно ілюструватимуть велику вартість і унікальність нововідкритого матеріялу. Є надія, що брошурка допоможе здобути фонди, потрібні на опрацювання архіву та його видання.

ПАТРІЯРХАЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ

Ню Йорк, Н. Й. — Спільне Патріярхальне Свячене відбудеться тут в неділю, 5-го червня ц.р., о год. 1:30 по полудні, в залі Українського Народного Дому, при 140-142 Друга авеню, заходами Українського Патріярхального Товариства. Вступ 8 долярів від особи; 15 від подружжя; молодь до 12 років — 5 долярів. Зголошуватись треба в АРЦІ, 48-Схід 7-ма вулиця.

ЖУРНАЛ „ТАЙМ" ЗГАДУЄ ВЕЛИКИЙ ГОЛОД

Ню Йорк, Н. Й. — Тижневик „Тайм" з 23-го травня ц.р., подав редакційну статтю Ленса Моррова п.н. „Мораль згадування". Темою статті є плян поставити у Вашінґтоні музей-пам'ятник жертвам жидівського голокосту.

У вдумчивій аналізі причин ставлення пам'ятників та згадування минулого, автор наводить голоси, що висловлюють сумнів чи потрібний саме таки музей-пам'ятник у Вашінґтоні. На тому тлі Л. Морров висуває питання чому саме цей жидівський голокост історія згадує та який ґеноцид люди оплакують, а який зовсім забувають. І тут саме автор дає, як приклад забутого ґеноциду, Великий голод в Україні. Він пише дослівно:

„Візьмім, наприклад, один ґеноцид, що його майже забули. Тепер саме припадає 50-та річниця насильного голоду, який спричинив Сталін, та в якому згинуло 8 до 10 мільйонів українців та козаків. Це винищення було наслідком політики держави, так як наслідком політики були печі в Дахав. Українські селяни вмирали під брутальними колесами ідеї. Вони вмирали з примхи держави, щоб не бути на заваді будівництву нового ладу.

Вони померли, а пам'ять про це насильне вбивство поросла у світі травою. Чому? Число загинувших напевно вистачаючо велике, щоб їх згадувати в пантеоні (голл оф фейм). Можливо, що саме такого музею-пам'ятника треба нам на краю Моллу: музею, щоб згадував усі великі світові ганьби: вірменів вирізаних турками, гутусів позабиваних тутсами у Бурунді, Камбоджійців, що згинули в імітації Поль Пота, звірств Сталіна..."

Далі Л. Морров, роздумуючи про те, що можна, а чого не можна забути, приходить до заключення, що потрібно згадувати жахливі факти з історії, бо вони вчать історії та вказують, що люди є здібні на все.

Делеґація НТШ відвідала Митрополита Мстислава

Савт Бавнд Брук, Н.Дж.— Після молитовних відправ в неділю, 15-го травня, за мільйони українських людей, що померли в голодовій катастрофі 1932—33 років, і перед Академією, яка відбулася з цієї нагоди у великій залі Дому Української Культури, первоієрарх Української Православної Церкви в Америці і Митрополит Української Автокефальної Церкви Мстислав прийняв у своєму домі делеґацію від Наукового Товариства ім. Шевченка у такому складі: голова НТШ в Америці і президент Головної Ради НТШ д-р Ярослав Падох, проф. Іван Головінський, проф. Василь Калинович, д-р Роман Осінчук, д-р Степан Ворох, ред. Антін Драган і ред. Іван Кедрин.

Голова делеґації д-р Я. Падох просив Владику Мстислава, щоб він погодився бути у Почесному Комітеті ювілейних святкувань з нагоди 110-літнього існування НТШ та взяв участь в посвяченні нового дому НТШ, в суботу, 5-го листопада ц.р. разом із Митрополитом УКЦеркви Стефаном Суликом. Д-р Падох згадав, що Владика Стефан дав уже свою згоду.

Голова делеґації вручив Митрополитові Мстиславові шість виданих Науковим Товариством в останньому часі книжок та поінформував його, що перед відвідинами у Митрополита всі члени делеґації відвідали були велику бібліотеку у прегарному новоздвигненому заходами Митрополита Мстислава Домі Культури і що запрошено директора тієї бібліотеки проф. Івана Коровицького на консультанта у справах бібліотеки НТШ у Ню Йорку.

Владика Мстислав поставився до всіх прохань делеґації НТШ дуже прихильно і записав собі дату 5-го листопада ц.р.. Владика Митрополит обмінявся з членами делеґації заввагами на тему актуальних видань і поінформував приявних, що задумує перевидати цілком вичерпаний твір Матвія Номиса „Українські приказки і прислів'я".

Створено комітет в Коннектикат для вшанування жертв Голоду

Гартфорд, Конн.—На базі індивідуальної участи зацікавлених громадян та представників ряду українських організацій створено Громадський комітет для вшанування жертв голоду 1932—1933 років в Україні.

До Комітету ввійшли громадяни з головних міст Коннектикат: Гартфорд, Ню Бриттен, Ню Гейвен, Бриджпорт, Вилліментик, Теривіллі та інших. Члени Комітету: д-р Я. Туркало—голова, проф. С.Брочинський, проф. М.Воскобійник, мгр Рома Гайда, Михайло Мовчан—заступники голови, мгр В.Чудовська—секретар української мови, Ліда Хома—секретар англійської мови, інж. М. Губенко—скарбник.

Комітет поставив собі ряд завдань: інформувати населення стейту через пресу, радіо, телевізію про український голокост; приготовити відповідними фахівцями матеріяли для американських шкільних програм, організувати доповіді для американців й українців; сприяти науковим й громадським установам у виданні документально-наукових праць про голод та їх розповсюдження; заохочувати студентів і молодих професіоналістів до участи у насвітленні української трагедії; влаштувати стейтове відзначення роковин голоду з участю українських і американських церковних, політичних і громадських діячів та увічнити пам'ять померлих спільною молитвою у вересні цього року.

Для виконання цих завдань створено підкомітети, до яких увійшли: проф. Б.Білокур, д-р О. Данко, М. Вовк, Л.Дубно, проф. Д.Керелейза, Ричард Керрі, Г. Король, І. Кукіль, М.Найдан, Ірина Олійник, інж. О. Пришляк, Д. Пішко, Петро Слюсаренко, Анатолій Фалько.

АДМІРАЛ ДЖЕЙМС Д. Ваткінс, шеф морської фльоти З'єднаних Стейтів Америки, в компетенцію якого входять також розпрацювання стратегічних плянів, заявив кореспондентам, що частина американських підводних човнів інтенсивно підготовляється до евентуального зудару, а радше оборони проти атаки совєтських човнів під ледами Арктики. Як відомо, совєтська підводна фльота збільшила кількість своїх одиниць випосажених нуклеарними ракетами в цьому районі світу. Адм. Ваткінс дещо різниться в поглядах на стратегію із секретарем морської фльоти Джаном Ф. Ліманом, який каже, що на випадок війни великі літаконосці не повинні перебувати у водах поблизу СССР, бо їхню функцію можуть сповняти інші морські одиниці, зокрема підводні човни.

ПОХОРОН ПЕРЕТВОРИВСЯ У МАСОВУ ДЕМОНСТРАЦІЮ

Варшава, Польща. — Понад 20,000 поляків у четвер, 19-го травня, взяли участь у похоронах юнака, який помер після того, як його збила поліція. Це була одна з найбільших демонстрацій в столиці країни від часу введення військового стану 17 місяців тому.

Колись так відомий напис „Солідарносьць" став символом волі і був прикріплений на переді труни 19-літнього Ґжеґожа Пшемика. Як повільна похоронна процесія проходила понад дві години вулицями Варшави, прямуючи на цвинтар, учасники процесії тримали руки вгору, склавши пальці у формі латинської букви „в", що означає вікторія, тобто перемога.

Вибух оплесків прокотився в церкві, де відбувалася похоронна служба, а також навколо церкви, де зібралися тисячі людей, коли через гучномовці вони почули жалобну телеграму від Леха Валенси, колишнього лідера „Солідарности".

„Кожна смерть є болючою, але ця є особливо жорстокою. Її ми не забудемо!" — говорила телеграма.

Цей трагічний випадок особливо зворушив польське суспільство тому, що мати закатованого юнака, Барбара Садовска, є відомою поетесою, членом забороненої спілки письменників і добровольцем організованого Церквою комітету допомоги сім'ям ув'язнених активістів „Солідарности".

Вона була однією з декількох інших членів комітету, яких побито 3-го травня в манастирі, як група аґентів таємної поліції вдерлася до манастиря і кріслами збила членів допомогового комітету. Інцидент у манастирі викликав хвилю обурення серед різних верств населення: молоді, інтелектуалістів, церковних активістів і прихильників забороненої профспілки, робітників.

Ґжеґож Пшемик помер від внутрішніх пошкоджень після того, як поліція арештувала його і збила так, що він дістав внутрішній крововилив печінки і нирок. Операція, яка тривала понад п'ять годин не врятувала юнака.

Нелеґальні еміґранти зможуть залишитися в ЗСА

Вашінґтон.—Сенат схвалив законопроєкт, який передбачає амнестію для прибулих нелеґально до З'єднаних Стейтів Америки еміґрантів, зокрема з латиноамериканських країн, а найбільше з Мехіко. Не зважаючи на сильну опозицію до цього законопроєкту прихильники його зуміли здобути 76 голосів в Сенаті. Проти законопроєкту голосувало 18 сенаторів, які вважали, що таким потягненням американський Конгрес фактично заохочуватиме інших до нелеґального переходу кордонів, знаючи, що в майбутньому їм дозволять залишитися в цій країні і користуватися усіма правами на рівні з тут народженими чи натуралізованими американцями.

По стороні опозиції до цього законопроєкту були сенатори з тих стейтів, у яких є найбільше нелеґальних еміґрантів. Вони категорично не погоджувались з думкою, щоб понад вісім мільйонів осіб автоматично отримали право на постійне перебування в ЗСА і документи на підставі яких вони зможуть бути затруднені на будь-якій праці. Головним арґументом опозиції до законопроєкту були справи існуючого в ЗСА безробіття і злочинів, в які дуже часто замішані нелеґальні еміґранти.

Генеральний прокуратор Вілліям Френч Смит, який від Уряду вів кампанію в користь прийняття законопроєкту, заявив опісля журналістам, що цей законопроєкт становить найбільш далекойдучу реформу іміґраційного закону на протязі останніх 30-ох років і задержує традицію, що ЗСА і далі залишаються нацією іміґрантів.

Якщо президент Роналд Реґен підпише цей законопроєкт він стане автоматично законом, з якого скористають багато мільйонів осіб, які досі жили нелеґально в цій країні, скриваючись перед іміґраційними властями.

У світі

В СЕРЕДУ, 18-ГО травня, Франція відкликала свого посла в Чіле, назвавши генерала Августо Піночета „прокляттям на народ", і обвинуватила уряд Чіле в порушенні прав людини після демонстрацій проти нього. Міністер закордонних справ Франції Кльод Шессон заявив в парляменті, що посол Леон Бувіє відкликаний для консультацій. Французьке радіо, цитуючи Шессона, сказало: „Генерал Піночет це прокляття на його народ". Перед тим речник уряду Макс Ґалльо сказав репортерам після засідання кабінету міністрів, що уряд обурений подіями в Чіле.

УРЯД НОРВЕҐІЇ повідомив у середу, 18-го травня, що совєтський дисидент фізик Андрей Сахаров прийняв запрошення поселитися в Норвеґії. Сахаров, який перебуває тепер на внутрішньому засланні у місті Ґорькій, був недавно запрошений до Австрії на працю професора університету, але совєтські власті заявили, що він не виїде тому, що він знає державні секрети. Президент Роналд Реґен проголосив день 21-го травня, 62-гу річницю дати народження, днем Сахарова.

ФРАНЦУЗЬКІ ДЖЕРЕЛА повідомили, що прем'єр-міністер Верхньої Вольти Томас Санкара і декілька членів уряду були арештовані, бо були запідозрені у змові проти президента. Санкара, якого підтримувала Лівія, та декілька членів правлячої Народної ради спасіння були арештовані у вівторок, 17-го травня, на наказ президента Жана-Баптіста Уедраого.

УРЯД СРІ ЛЯНКИ зарядив надзвичайний стан у країні після того, як під час загальних і місцевих виборів у країні були вбиті дві та поранені три особи.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Британії Марґарет Тачер відкрила в середу, 18-го травня, передвиборчу кампанію своєї консервативної партії, проголошуючи нову програму партії, яка обіцяє поправити рівень життя і „запевняє, що Британія залишається міцним союзником у непевному світі". Передвиборчий маніфест партії до виборів 9-го червня заявляє, що в другому терміні влади консерватисти приймуть закони, які обмежать права профспілок, ліквідують посаду одного юриста в місцевому уряді взагалі, розпродадуть велику частину націоналізованої промисловости, зменшать податки і продовжуватимуть боротьбу з інфляцією.

„РАДЯНСЬКА УКРАЇНА" АТАКУЄ „ДЕЙЛІ НЮЗ"

Київ. — Київська газета „Радянська Україна", орган Центрального Комітету Комуністичної партії України, Верховної Ради і Ради Міністрів УССР, надрукувала у виданні з 4-го травня ц.р., статтейку А. Котляренка п.з. „Для кого стається „Дейлі Нюз". Автор обрушився на нюйоркський щоденник за його „необ'єктивність у подаванні інформацій", а найбільше за „сенсаційну фальшивку" і поширювання міту Вашінґтону, що, мовляв, „в Афганістані й Південно-Східній Азії застосовувались (ким?!) отруйні речовини радянського виробництва".

„Навколо цих наклепів, — пише далі газета, — американська преса затіяла несамовиту свистопляску". Очевидно, А. Котляренко не згадує про те, що „отруйні речовини радянського виробництва" застосовували таки вояки совєтської армії, які в числі понад 100,000 перебувають в окупованому Афганістані. Котляренко натомість розповідає про експертів Об'єднаних Націй, які в 1980 році не раз виїжджали в район афгано-пакістанського кордону і в Південносхідню Азію та „зіставляли американські вигадки з фактами".

Не зважаючи на те, що „американська витівка скандально провалилась, „Дейлі Нюз" знову почав галасувати про 'найдостовірніші' й 'неспростовані' факти використання хемічної зброї радянського зразка в тих же районах світу". Далі „Радянська Україна" розповідає байочки про якісь „рослини" і „землю", яку хтось там возив до Лондону у Великобританії і в Австралію, де їх перевіряли вчені з питань хемічної і біологічної війни і тоді, мовляв, „знову борзописці Вашінґтона сіли в калюжу". А. Котляренко суґерує, що всі ці „фальшивки" для преси постачають „заінтересовані антикомуністичною пропаґандою групи", до яких належать в першу чергу Білий Дім, Пентаґон і Центральна Розвідча Аґенція, а потім йдуть такі „відомства", як, наприклад, Державний департамент, Інформаційне аґентство ЗСА (ЮСІА) та інші.

Цікавлять А. Котляренка і „Радянську Україну" циферні дані Уряду ЗСА. Вони пишуть, що „Вашінгтон витрачає на ведення психологічної війни проти Радянського Союзу мільйони долярів. Штатний розпис ЮСІА, наприклад, 8 тисяч чоловік, а річний бюджет — 640 мільйонів долярів. В його розпорядженні близько 700 періодичних видань, а понад 800 періодичних видань в зарядженні ЦРУ... матір'ю всіх цих мітів була і залишається 'радянська воєнна загроза', що її майстри від пропаґанди охрестили 'червоною небезпекою'. У цій горластій кампанії знаходиться і „Дейлі Нюз", — пише в кінці своєї статті А. Котляренко.

В Америці

КОЛИШНІЙ СЕНАТОР Сесю Гаякава з Каліфорнії найменований спеціяльним дорадником державного секретаря Джорджа Шулца для справ Азії і пацифіку, — заявили речники Державного департаменту кореспондентам. Гаякава, 72-річний сенатор, зголосив свій відхід на емеритуру минулого року і не старався тому про перевибір на чергову каденцію до Сенату. Під теперішню пору Гаякава, згідно з інформаціями Державного департаменту, перебуває в Азії, де він в Токіо, Банґкоку і Вєнтіяне зустрінеться з державними чинниками тих країн і американськими амбасадорами для обговорення загальної політичної ситуації.

СЕНАТ ОДНОГОЛОСНО затвердив Д. Ракелсгавза на становище голови федеральної Аґенції для охорони довкілля (ЕПА). Президент Роналд Реґен найменував Ракелсгавза ще в березні після резиґнації з цього становища Енн Бирфорд, проти якої велику кампанію вели деякі газети і багато законодавців в обидвох палатах Конґресу. Після резиґнації Бирфорд 13 інших осіб зі згаданої Аґенції також зрезиґнували, або були звільнені на вимогу Президента. В. Ракелсгавз вже був затруднений в цій Аґенції в роках 1970-1973, так, що для нього ця праця не буде новою, бо він добре познайомлений з проблемами ЕПА. Заприсяження Ракелсгавза відбулося в середу, 18-го травня.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД Реґен знову закликав до розпрацювання системи лазерної зброї, яка захоронила б ЗСА від можливої нуклеарної атаки, а головно від міжконтинентальних ракет. Фред Ікл, асистент секретаря Департаменту оборони заявив сенатській комісії для закордонних зв'язків, що Пентаґон робить все можливе, щоб дослідити можливості такої оборони і випрацювання пляну для евентуальної продукції нової антисателітної, чи радше антиракетної зброї.

ВЧЕНІ З МІЖПЛЯНЕТНОЇ *ляборaторії* в Пасадіна, Каліфорнія, заявили, що вони зроблять ще одну спробу з'єднатися із сателітом-роботом на плянеті Марс. Якщо і ця спроба не вдасться, то вони вважатимуть, що робот перестав функціонувати і треба його списати з дальших дослідів. Від кількох тижнів висланий на Марс Сателіт перестав передавати на землю інформації і вчені вважають, що машинерія вийшла з ладу.

СЕНАТСЬКА БЮДЖЕТОВА комісія прийняла дещо змодефіковану пропозицію бюджету Уряду на 1984 фіскальний рік, подібну до тієї, яку підтримував минулого тижня сам президент Роналд Реґен і його найближчі співробітники. Голосами 11 до 9 члени комісії поділились по партійній лінії і тільки один республіканець сен. Марк Ендрюс з Північної Дакоти, голосував разом з демократами проти 849-більйонового бюджету. Минулого тижня подібну версію законопроєкту Сенат відкинув незначною кількістю голосів.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ Буш, промовляючи до кадетів прибережної сторожі, заявив, що він помітив позитивний зворот у З'єднаних Стейтах Америки, а саме, більшість американських громадян, зокрема молоді, вже не виступають гостро проти армії, а радше навпаки, погоджуються з думкою, що ЗСА повинні вдержувати потрібну кількість армійських частин для оборони країни й інтересів Америки за кордоном. Антимілітарний рух в ЗСА перестав існувати, зглядно наступила деактивізація в цьому русі, який частіше активізується тепер на відтинку нуклеарної зброї.

Починаючи від понеділка, 16-го травня ц.р., нюйоркські телефонічні лінії в Головній Канцелярії УНСоюзу і В-ві „Свобода" вилучено. — Ред.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Президент завжди оптиміст

Сімнадцята з черги пресова конференція, яку президент Роналд Реґен перевів у вівторок 17-го травня ц. р., доказала ще раз, який широчезний діяпазон проблем, завдань і труднощів охоплює внутрішня і зовнішня політика такої потуги, як З'єднані Стейти Америки. Президент — захриплий, ще не вилікувавшись цілком з останньої перестуди — вказав у своїй вступній заяві на його конфлікт з Конґресом, що його демократична більшість — з допомогою також від частини республіканців, старається побільшити видатки на внутрішні цілі по лінії лібералізму, збільшуючи державний дефіцит, що його прагне латати новими податками. Президент заявив, що він зголосить „вето" проти будь-якого нового податку, але висловив надію, що у справі бюджету можна буде прийти до компромісу з опозицією.

Так само він висловився оптимістично щодо шансів замирення на Близькому Сході. Він переконаний, що Сирія, хоч тепер опозиційна до ізраїльсько-ливанського договору про відкликання з Ливану ізраїльського війська, не захоче наразитися на ізоляцію в арабському світі, який прагне заведення ладу у Ливані, передумовою чого є відкликання відтіль всіх чужих збройних сил, у тому числі й Сирії та Палестинської Визвольної Організації, яка встигла знову перепачкувати туди своїх бійців. Коли один журналіст запитався Президента, чи не добре було б втягнути до тих розмов про замирення на Близькому Сході Совєтського Союзу, який підтримує Сирію, він рішуче заперечив, підкресливши цим давнє становище Америки, щоб не допустити Совєтського Союзу до активного голосу у справах постійного ізраїльсько-арабського конфлікту. „Присутність" Америки у справах Близького Сходу і „відсутність" СССР — це один з найбільших успіхів американської закордонної політики.

Президент висловився критично про стан в американському шкільництві, покликавшись у цій справі на голоси фахівців, які критикують сучасну американську шкільну систему. Як звичайно, Реґен уміє відхилятись від ясної відповіді у справах, що їх ще не вирішив: він відмовився відповісти на запит, чи збереже на становищі голови Федеральної ради валютних резерв фінасіста-економіста Вокера, до якого має довір'я фінансовий світ. Про це, мовляв, буде мова, коли справа стане актуальною. Так само він не хотів входити в подробиці сучасних переговорів, які ведуться у Женеві з СССР на тему зброєння-роззброєння, редукції числа ракет на терені Західньої Европи і т.п. деталів. Але признав, що існують познаки, що Москва своїми новими дослідами над ракетами порушила існуючий договір, т. зв. САЛТ I, але не хотів вдаватися у ближчий розгляд цієї проблеми.

Як звичайно, Роналд Реґен виявив ту свободу рухів і той хист нав'язування контакту з слухачами-журналістами, що є одною з його найбільших персональних прикмет. Адже він був фільмовим актором і телевізійним коментатором і двократним губернатором найбільшого в Америці стейту Каліфорнії і в цьому його перевага над деякими його попередниками, які на своїх пресових конференціях зверталися не раз до своїх дорадників, щоб відповісти на запити журналістів, які вщерть заповнюють велику залю у Білому Домі. За останніми коментарями преси, Роналд Реґен має тепер кращу ситуацію, як її мав, коли прийшов до влади: економічна ситуація очевидячки поправилась і на Близькому Сході покращали відносини. Проте існує хронічна американська проблема, традиційне суперництво між Білим Домом і Капітолем, між Президентом і Конґресом, тим гостріша сучасна проблема, що на другий рік відбудуться нові президентські вибори, а останні частинні вибори дали перевагу Демократичній партії. Роналд Реґен ще не заявив, чи він кандидуватиме на другу каденцію, але в газетах повно здогадів на цю тему і вже зголосило свою кандидатуру кілька демократичних амбітних діячів з колишнім віцепрезидентом Волтером Мондейлом у проводі.

Кожна пресова конференція кожного американського президента — це політична подія, яка засвідчує перед цілим світом демократичну систему цієї країни. Голова держави стає перед представниками преси, радія і телевізії і відповідає на всі, прихильні чи неприхильні запити, підкреслюючи цим відому правду, що „нарід має право знати", які погляди голови держави на прерізні справи. Мільйони глядачів стежать на телевізорах за такими запитами й відповідями і стараються на їх підставі виробити собі погляд на стан справ не тільки в Америці, але й у всьому міжнародному світі. Остання пресова конференція Реґена не принесла ніяких сенсацій, але була продовженням тієї традиції, тісно пов'язаної з цілою демократичною системою Америки.

У ТРАГІЧНУ 50-ТУ РІЧНИЦЮ ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

(Слово Митрополита Української Католицької Церкви в ЗСА Стефана під час Соборної Панахиди у Провідну Неділю, 15-го травня, перед Церквою-Пам'ятником у Савт Бавнд Бруку, яку спільно відслужили в пам'ять жертв Великого Голоду ієрархи трьох українських християнських віровизнань).

У святому Письмі є записана візія пророка Єзекиїла. „Рука Господня — каже пророк — була на мені, і видів мене Господь у дусі й поклав мене серед долини, долина ж була повна костей... І промовив до мене: 'Сину чоловічий! Чи оживуть ці кості?' — Я відповів: 'Господи Боже, Ти знаєш' " (Єзек. 37, 1-3).

Ця сумна пророча візія стає перед нашою уявою сьогодні, коли ми молимося, щоб пом'янути мільйони наших братів і сестер — синів українського народу, які 50 років тому загинули із-за жорстокого, окупантом злочинно зорганізованого голоду. Святий пророк, змальовуючи цю сумну картину, немов мав на думці нашу українську землю, наші розлогі степи, квітучі сéла й містá, вкриті трупами синів і доньок нашої Матері-України: понад сім мільйонів страдників загинуло в цій трагедії.

І донині чуємо тужливий зойк: „Чорний крук у полі кряче, вихором гуде в долинах, то не мати в хаті плаче, плаче мати-Україна..." — Плакала Україна, а світ мовчав, мовчала Західня Европа, мовчала преса; не було кому співчувати ані помічну руку подати нашому народові. І пригадуються віщі слова Шевченка: „Вкраїно! Мій любий краю неповинний, за що тебе Господь кара, карає тяжко?"... „А ти пишалася колись в добрі і рóзкоші !.. Воскресни, мамо! І вернися в світлицю-хату, опочий".

Згадуючи нині у молитвах цю всенародну трагедію, у наших серцях нарізом карбується жахливий спогад всенародної скорботи і благальний стогін добувається з наших грудей: „Світе тихий, краю милий, моя Україно! За що тебе сплюндрували, за що, мамо, гинеш?" — На вид цієї жахом проймаючої трагедії нашого народу в роках 1932-1933 німіємо з болю, запитуючи: Чому милосердний Господь допустив на землю таке нещастя? Чому Господня правиця не покарала злобний червоний Вавилон? Чому неповинний народ терпить тоді, коли лукавство, злоба й насилля тріюмфує? Чому правда, чеснота і любов є зневажені на бенкетах, влаштованих кривдою і беззаконням? Чому?..

Ми, християни, маємо відповідь на це питання. Сам Христос Господь повчив нас, що терпіння не завжди є карою за гріхи. Він сказав нам, що дуже часто терпіння є доказом особливого Божого Провидіння, особливої місії.

Одного разу апостоли спитали Христа про сліпородженого: „Учителю, хто згрішив, він чи його батьки, що він сліпий народився?.." Христос відповів: „Ні він не згрішив, ні його батько, але щоб ділам Божим виявитись на ньому" (Йоан 9, 2-3). Якщо ж на нашому народі мають виявитися Божі діла, тоді і до нас відносяться Христові слова: „Ненавидить вас світ — то знайте: мене він ще перед вами зненавидів..." (Ів. 15, 18).

Св. Апостол виразно каже: „Кого Господь любить — того досвідчає" (Євр. 12,). „Думки бо мої — не ваші думки, і дороги ваші — не мої дороги, слово Господнє. Бо так, як небо вище від землі, так мої дороги вищі від доріг ваших і думки мої вищі від думок ваших" — каже Господь у пророка Ісаї (55, 8-9-.

Певна річ, що Господь не любується стогоном і сльозами своїх улюблених сотворінь. За вічне щастя, щоб небо людям отворити — сам Христос Спаситель прийняв на себе жорстокі терпіння, щоб осолодити долю тих, які мусять нести важкий хрест туземного життя. Він терпів найстрашніші муки, насмішки, погорду, хресну смерть, зраду приятеля і зраду народу, удари й зневагу. Наше терпіння є лише краплиною того океану болю, що його переносив наш Спаситель на хресті. „Тією мірою, якою берете участь у Христових муках, радійте, щоб і в славному Його з'явленні раділи та веселилися", — каже Апостол Петро (1П. 4, 13). Хресна дорога народу має таємничу місію у плянах Божого Провидіння, місію, яка нам не відома, але згодом буде об'явлена. „Тим, які люблять Бога, покликаним за Його

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „Домо суа"

Якось воно так буває, що у нас кожний готовий завжди до критики, чого б вона не торкалася: людей, мистецьких виступів, а вже найбільше писаного слова. Тож постійно чуємо у розмовах чи читаємо критику на те, що пише наша преса. А вже зокрема ця критика гостра, якщо йдеться про пресу, нам нелюбу, або інакшу від наших переконань.

Цікаве явище, що як вже пічнеться така критика, то немає їй кінця, і навіть прихильні читачі стають заражені загальною настановою — дошукуються тільки помилок, недотягнень чи фальшивих думок. Чим більше критикують критики, тим відважніше вони горлають про недоліки при кожній нагоді, навіть коли воно зовсім не потрібне. А доброго слова важко дочекатися і важко його почути, хоч загально відомо, що жадна імпреза не пройде з успіхом без належної уваги „Свободи"...

Таке тепер випало на долю „Свободі". Погляньте лише на останні числа „Лиса Микити" чи „Укрпресу", а побачите, що маємо на думці.

А тим часом у кожному щоденникові трапляються похибки. „Ось гляньмо лише на „Ню Йорк Таймс"; не всі вдоволені із змісту статтей, із матеріялу, який там поміщується. І так буває із кожною пресою, а помилятися — це зовсім людська річ.

Тому варто над власним „негативізмом" застановитися деяким критикам „Свободи, як теж звернути увагу на те, що ми не відплачуємося тим самим і не стараємося постійно вишукувати помилки інших пресових органів.

Ось так треба нам самим станути у власній обороні, коли мало тих збоку, які це явно і славно хотіли б зробити. Бажали б ми дуже, щоб число наших не-критиків збільшилося помітно, особливо в цьому році, коли „Свобода" увійшла у своє 90-річчя, та ще і в цьому місяці, коли шукаємо її нових читачів і нових членів організації — Батькові Союзові, — який уможливлює появу щоденника, тижневика, місячника для дітей, річних альманахів та багатьох інших видань, з яких користає ціла наша громада. Тож подумайте всі „мильні і непомильні" — чи не корисним було б зміцнити базу нашого видавця і видавництва хоча б одним новим членом від читача?!

О-КА

Іван Кедрин

ЗАКЛИК АВТОРИТЕТУ

Митрополит Української Православної Церкви в Америці Мстислав проголосив заклик, щоб у 50-тиріччя великого голоду в Україні вшанувати його кількамільйонові жертви. До того заклику приєднався Митрополит Української Католицької Церкви Стефан Сулик. Близько сімдесят установ і організацій створили чи згодом доповнили Громадський комітет для вшанування жертв голодової облоги. І в неділю, 15-го травня 1983 року, люди погналися під православну Церкву-Пам'ятник у Бавнд Бруку літаками, автобусами й автами.

Автор цих рядків запитував поліціянта, що реґулював рух, скільки приблизно було людей. Відповідь, що „між 8 і 10 тисяч". Продавець жетонів поінформував, що продав 9,000. Місцева американська газета подала цифру 13,000. Можна прийняти, що було кругло 10,000. Але могло було бути й більше, коли б ранком не падав дощ, який відстрашив охочих. І так була така маса, в якій губилися члени родини, які разом приїхали, і годі було відшукати приятелів, з якими була умовлена зустріч. Була величава маніфестація, яка спонукала до роздуму: українська вільна громада в масі таки здорова. А коли є серед неї і хворі, то це явище природне і нормальне. Українська громада не гірша за інших. І не тільки одна українська громада боліє, що не має лідера, ані індивідуального лідера, ані колективного лідерства. Тужить до лідерства, прагне лідерства, не одноособової диктатури, чи кліки, яка ставилась би до громади, як до череди мовчазних і слухняних овець, а прагне мати такий провід, який втішався би моральним авторитетом. На такий авторитет треба заслужити своїм становищем, працею, хистом, тактом і прикметами лідерства.

Маніфестація у честь жертв голодової трагедії з-перед 50 років була чудовою, бо обидва Владики-Митрополити, про яких мова вище, здобули собі авторитет, показавши словами і ділами, що вони гідні високих становищ, що їх займають. Обидва Владики-Митрополити виголосили на тій маніфестації прегарні змістом і формою промови. Кожний з них доказав, що український екуменізм — це не пусте слово. Підкреслювали молитовну і національну єдність не тільки католиків і православних, але й згадували, як рівні з рівним голову Української Єванґельської Церкви, пастора Боровського. Промови обох тих Владик разом із промовою д-ра Анатолія Лисого на Жалобній Академії повинні би появитися друком у виданні, присвяченому маніфестації з 15-го травня 1983 у Бавнд Бруку. Церква-Пам'ятник і новоздвигнений Дім Культури у Бавнд Бруку-це наявні докази подивугідного організаційного, творчого, конструктивного таланту Владики Мстислава. Це не мертві мури, а прибіжища духа, які свідчать про ініціятивність і передбачливість, щоби залишити майбутнім поколінням надбання того покоління, яке опинилось в Америці, не захотівши жити на рідній землі під чужим пануванням. Між десятком тисяч чоловіків і жінок різного віку і різних поглядів, які були приявними у Бавнд Бруку 15-го травня — не було напевно ні одної особи, яка сумнівалась би ще, яка місія вільної української громади. Бож це вони самі були виконавцями і свідками тієї місії. Вони маніфестували свій духовий зв'язок з далекою Україною, демонстрували свою ворожість супроти тамошнього жорстокого режиму і спричинялися до закорінення самостійницької політичної думки та до творення таких духових цінностей, що їх не можна творити в Україні під тамошнім режимом. Большевицький режим вирізняв психіку галичан, наддніпрянців, буковинців, закарпатців. І на маніфестації 15-го травня не було обласних патріотів і не було звеличників пашківських республік ані прихильників махнівського анархізму. Були українці й українки, які визнають авторитет церковної ієрархії і радіють, що волею Господньою при всьому розгардіяші, який настав в громаді, є те світле явище, яким є надхнена екуменічним духом ієрархія всіх Українських Церков.

З глибоким вдоволенням верталися додому ті, які були 15-го травня на маніфестації у Бавнд Бруку. Багато таких, що їх там не було, не могли прибути, — були хворі, не мали засобу комунікації, не мали з ким залишити дома малих дітей чи хворого члена родини. Але повинні насправді соромитися ті, які могли прибути туди і свідомо та пляново не прибули — з вигідництва або, ще гірше, з партійно-політичних причин. При чому тут партія, коли йдеться про пошанування жертв штучно ворогом спричиненої голодової катастрофи?! Відомі нам за прізвищем деякі батьки, які заборонили своїм дітям поїхати на ту маніфестацію, бо її організували „не наші". І дивуватися ще, чому українці не мають своєї держави! Очевидно, це були одиничні випадки. Над маніфестацією в Бавнд Бруку не було подиху партії, тільки був подих нації. Національна і державна рація вище партійної. А в гаслі „Бог і Україна", що його прийняв був для себе Пласт ще на рідній землі, на першому місці стоїть таки Бог. Даремні зусилля, які хотіли би поменшити авторитет церковної ієрархії, відмовляючи їм права активної участи у громадських справах. Бо інакше, будучи послідовними, ми мусіли б заперечити й викреслити з історії України Івана Вишенського, Веньяміна Рутковського і Петра Могилу, і Андрея Шептицького, і засновану духовниками Головну Руську Раду, і Маркіяна Шашкевича, і Василя Липківського, і всіх тих владик обох Церков та й визнавців Євангельської Церкви, що їх винищили вороги України за те, що вони були українцями та цікавилися громадою. У реакції на легковаження ієрархії — зріс її авторитет.

Маніфестація 15-го травня 1983 року у Бавнд Бруку була однією з найкращих подій вільної української громади за останні роки. Вдячність належить усім, що її заініціювали і її перевели.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

А ДЕЩО ГОДИТЬСЯ ВИРІЗНИТИ...

Є думки глибшого, тривалого значення, які не повинні припасти пилом забуття після їх появи в щоденній пресі. З таких у „Свободі" хотів би я пригадати і відмітити слідуючі:

1. Після появи есею д-ра Богдана Цимбалістого „Що далі?" не можна не вирізнити дуже вагомої змістом і формою статті о. Томи Саюка „Прости їм, Господи...". Намагання наших католицьких владик привернути „єдність" у нашій громаді, яка ніколи не існувала, дуже похвальне. На жаль наші владики не приділили досить ваги ідеологічній прорпасті, яка ділить наші авторитарне і демократичне середовища. Не тільки в природі, але й у громадському спілкуванні, є елементи, які годі звести в „єдність". Вогонь і вода. Часом переможе вода, а іноді вогонь. Не погодиш їх. Авторитативні подвиги деяких наших середовищ, це познака нашої політичної незрілости і болючого процесу дозрівання. Онтологічним підходом до питання — лихові не зарадиш. Воно лиш заогнює процес. Згадана стаття підписана о. Саюком із додатком його позиції в католицькій церковній ієрархії, вказувала б на те, що автор передає погляд тої ієрархії на це прикре питання. Стаття повинна причинитись у великій мірі до покращання клімату в нашому громадському житті. Речі конечно називати по імені.

2. Анатоль Камінський заторкнув у статті „Наше відношення до актуальної дійсности в Україні" найактуальніше питання нашого часу: що ми можемо зробити тут, щоб протиставитись ефективно процесові етноциду в Україні? Він пише: „ми повинні докласти всіх зусиль для заанґажування наукових і інших сил, в тому теж чужинецьких... до викриття й осуду теперішньої русифікаційної й уніфікаційної офензиви Москви на виявлення її ґеноцидних і шовіністично імперіялістичних проєкцій та устремлінь..." Хочу сконкретизувати ці бажання автора: щоб такі праці мали бажаний автором успіх і потрясли опінією політичного світу і Кремлем, конечно, щоб їх авторами були відомі вчені з великим ім'ям. Ми досить написались на цю тему, а де відгомін? Серед наших науковців на жаль, нема покищо авторів такого стажу. Ми заанґажували для написання книги про фізичний ґеноцид 1932-33 років автора з признаним у світі науковим стажем. Так же годилось би, і то негайно, запросив також науковця для опрацювання книги про совєтський культурний імперіялізм. Коли б це коштувало нам навіть чверть мільйона долярів, це була б найкраща інвестиція нашої еміграції у наші визвольні змагання.

3. О-КА своїми „Про це і

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Барагура

ОКСАНА ЛЯТУРИНСЬКА — ДІЙСНІСТЬ ТА ІЛЮЗІЯ

(Доповідь на відзначенні 82-им Відділом СУА 80-ліття народин поетеси)

V.

Посмертно заходами „Слова" видано збірку „Ягілки" в 1971 році, зредаговану приятелькою Лятуринської Оксаною Соловей, оформленою М. Михалевичем. Збірка появилася в першу річницю смерти Лятуринської. Критики вагаються, чи цю збірку враховувати до літератури для дітей, чи для дорослих. В ній 44 поезії „ботанічні" — про квіти, рослини, квітучі кущі й дерева. Поетесу не цікавить зовнішній вигляд квітів, їх фізичний портрет, вона дошукується їх функції в житті людини, їх пов'язаности з побутом, віруваннями волинських селян, з мітологією, фолкльором, обрядовістю, християнськими елементами, її цікавить їх лікувальна, чародійно-чаклунська й ворожбитська сила, врешті вони викликають спомини про дитинство і дають нагоду висловити власні почування. В них можна зауважити перегуки з „Лісовою піснею" Л. Українки. Перлинкою цієї збірки є поезія „Романок".

Як стояв у полі,
то йому здалось:
в ясній авреолі
ходить ніжний Хтось.

Де стокроток ґроно,
де кульбаби й кмин,
зачепив хітоном,
мов погладив Він.

Приклякнув романок:
— Ніжний, доторкни!
Й сяйний вінчик дано
тут йому з весни.

Або інша поезійка, що бере за серце — „Каштан":

По-святному нині в нас;
б'є знадвору дивний яс.
Хто це під душі порив
восковички запалив?

Понатикав на гілки
до вершечка свічечки,
а відтак усі разом
засвітив їх під вікном.

То каштан під ярий спів
восковичками зацвів
і шепоче, як колись:
— Божечкові помолись!

Ця рослинна тематика поєднує „Ягілку" з першим циклем збірки „Туга", в якому є 23 поезії, присвячені ботанічній темі. З другого боку ця тематика поєднує „Ягілку" з досі неопублікованою збіркою „Чар-зілля", у якій вміщено 41-ну квітково-рослинну поезію. Разом згадані три збірки Лятуринської вміщують 11 ботанічних поезій. Оксана наполегливо працювала над цією тематикою, вивчаючи назви і притаманності рослин з підручників і довідників, виписуючи з них варіянти різних назов, включно з латинською номенклятурою. Як вказує титул збірки, поетесу цікавлять передусім лікувально-цілющі і чаклунські властивості рослин та квітів. Вони виголошують монологи, що є на ділі медитаціями авторки. У збірці помітні відхилення авторки від княжої тематики до козацької доби. Так вона прокладає кладку поміж двома періодами української історії для збереження ідеї державницької тяглости.

Надмірне присвячування уваги квітково-рослинній тематиці, на думку Шевельова, це наслідок уникання поетесою дійсности і замкнення в собі, бо в реальному житті присутність людей є конечна. Ця обставина дає йому теж потвердження його припущення про нещасливе дитинство Оксани-Злотки, бо дитячий світ не може існувати без дорослих, а поетеса свідомо усуває їх із своїх творів присвячених її начебто щасливому дитинству. На ділі в її творах зображена тільки ілюзія щасливого дитинства.

Шедевром О. Лятуринської вважає Шевельов історично-психологічний словесний віршований портрет п. з. „Її малоросійське достоїнство — сотничиха". На жаль, цей твір недоступний, а автор статті не обговорює його змісту, стверджуючи тільки, що якби Лятуринська написала тільки цей один вірш, вона мала б запевнене місце в історії української літератури.

Одним із найбільших творчих досягнень Лятуринської є її віршована поема більших розмірів „Єроним". Чи цей твір був колинебудь опублікований — годі виміркувати. Шевельов ознайомлений із ним у двох версіях — остаточно опрацьований версією авторки і з т. зв. „ашаффенбурзькою" версією, що її Шевельов виразив був у проф. М. Михалевича. Я листовно запитав про цю справу і він відповів мені таке: „З Ашаффенбургу Оксана звернулась до мене з проханням зробити ініціяли й заставки до Єронима". Мене цей твір зацікавив, я щось проєктував, вона далі щось у ньому переробляла. Окремо він друком не вийшов і в мене не залишилися навіть проєкти ініціялів. Оксана Соловій теж мені не сказала чи серед паперової спадщини Лятуринської щось залишилося". Шевельов досить неясно пише про цю справу: „Схований у книжці журналу 1970 року 'Єроним' є майже незнаний читачеві". Невідомо, яка це „книжка журналу" і чи Шевельов має на думці тільки авторизований текст поеми в машинописі чи опублікований твір. Хід думок цієї поеми й цитати подаю за проф. Шевельовим.

„Єроним", це міркування авторки за посередництвом героя поеми ченця Єронима. В цих міркуваннях порушені особисто-приватні, групові, всенаціональні проблеми в історіософічному аспекті на тлі роздумів про вселюдські і всесвітні проблеми. Авторка заторкує філософічні й релігійно-етичні питання вартости людини. Проблему втрати рідної землі і вважає допустом Божим, стверджує банкрутство і забріханість світових демократій.

(Продовження на стор. 3)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ПРОГОЛОСИВ МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ — МІСЯЦЕМ ДЕЛЕҐАТІВ 30-ої КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ!

ДОРОГІ ДЕЛЕҐАТКИ І ДЕЛЕҐАТИ 30-ої КОНВЕНЦІЇ! ЧИ ВИ ВЖЕ ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК І ПРИДБАЛИ ХОЧ ОДНОВО ЧЛЕНА В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ 30-ої КОНВЕНЦІЇ? ЯКЩО НІ, ТО ВЧИНІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО

Оксана Лятуринська...

(*Продовження зі стор. 2*)

Яка свобода? Та ж отут насиляя!
Женуть людей вельможці на поталу.
Йдемо за дріт і до кривих присяг
і, щоб уникнути знущання шалу
ховаємо вітчизни ім'я й стяг.

Авторка мріє про повернення на батьківщину. Розпорошення частини української громади по світу, прояви самознищення еміґрації, втрата національної чести, викликає в неї устами ченця крик відчаю і розпуки:

Ність тишини ніде у нас в таборі
Ність тишини, о Милосердний, ність!
Біс увійшов — і ми всі духом хворі,
Щоденна распря — наш постійний гість

Ми вийшли не очищені із горна,
Нам мало всіх твоїх покар.
Пошли чуму, нехай увійде, чорна,
нехай жахне на смерть Твій гніводар!

Ця дійсність спонукує авторку поновно повернутися в країну згаслого й уявно-ілюзорного світу дитини:

Чомусь згадалося про руки неньки. Чому ж?
Бозна, чому згадався світ дитинний,
той чистий, що дорожчий від перлин.

Цей поворот у дитинство пов'язує „Єронима" з попередніми творами Лятуринської, які або повністю присвячені дитинству („Материнки" „Бедрик") або з такими, де тут то там цей мотив появляється.

„Єроним" кінчиться підсумками візії майбутньої долі еміґрації, в якій авторка передбачає асиміляцію й денаціоналізацію молодого покоління:

І нашими не будуть наші діти,
згубивши батьківщини образок...

Пророцтво загибелі і страшний суд — це фінал поеми „Єроним". Так у звироднінні демократії, у розкладі й озвірінні еміґрації згасла мати-веселка, а запанував Чорнобог, втілення зла. Поетесу огорнула чорна безнадія, висохла творча наснага, вона втратила бажання існувати:

То ж начебто і не дивинка:
нема ні правди, ні добра —
крихка надія, райдуг гра,
розтала враз, немов сніжинка...

„Єронима" можна вважати свого роду предтечею „Свідка" Василя Барки.

При огляді творчости Лятуринської часто було згадано про її поворотні епізоди з дитинства, навіть у тюрмах, призначених виключно для дорослих, як „Княжа емаль" чи „Єроним". Виключно тематиці дитинства присвятила авторка два твори, писані паралельно. Це „Бедрик" і „Материнки". Перший твір постав у Празі в 1942 році і мав бути виданий в Німеччині в 1948 році, але через цензурні причини це не сталося. Текст збірки, ілюстрованої авторкою загубився, але в 1945 він віднайшовся і заходами ОПЛДМ появився друком у 1956 році „Бедрик", відомий теж під назвою „Божа корівка", „сонечко", „зозулька", це комашка, що за народними повір'ями віщує погоду, добро, успіх, щастя. Авторка на тлі рідної природи дає назву віршів про дітей, тварин, пташок, про квітки й рослини, що пов'язані з життям дітей, їх зайняттями, забавами, розвагами, іграми. Є і нав'язування до прадавніх вірувань, символів, поганської релігії, творив народної уяви. У вступі до збірки авторка пише, що вона хоче передати пахощі ясного дитячого світу України, який зберегла в своїй душі О. Лятуринська — Роксана Вишневецька. Ціль збірки-плекати в дітях на чужині свідомість національної приналежности. Збірка кінчиться бадьорим мотивом перемоги добра над злом у вірші про Чорнобога, який прошив стрілою ясне сонечко, але вона обіцює людям знову вранці „вийти над діброву".

Паралельно до „Бедрика" написана збірка прозових автобіографічних новелеток, міньятюрок, монологів і ліричних нарисів п. з. „Материнки". Шевельов думає, що, не зважаючи на звірення Лятуринської перед Галиною Лащенко: „Яке я мала щасливе дитинство, ніхто такого дитинства не мав. Я росла серед своїх сестер і братів, серед чудової волинської природи на невеличкому хуторі", це дитинство на ділі щасливим не було, бо його затьмарювала постать страшного, жорстокого батька. Шевельов вважає, що критики помилково прийняли „Материнки" як погідний, ідилічний твір, не добачивши його трагізму, контрасту між образом матері — усіблення добра, ласки, любови і батька персоніфікації зла — Чорнобога. Авторка пише про те, як „усі діти прагнуть попасти до мами, притулитися до її лиця, до її милої долоні". Батька ніколи не називає „татом" і змальовує його як він „страшно розправляється з хлопцями нагаєм і карцером". Вона згадує про „тижневі батькові нагаї", як на його вид „діти втихають, як у німому царстві". Мама — світло, любов, творче життя, батько брутальна сила, захланність. Взагалі людські постаті в „Материнках", крім мами, жорстокі — схильні допускатися жахливих вчинків, навіть брати, крім Ростика, збиточні й докучливі. Тому то в його творах Лятуринська усуває людей крім мами і заступає їх квітами, рослинами, тваринами, птахами, комашками чи мітологічними постатями або з'явами. Тавро батька-Чорнобога залишилося на ціле життя крихітної Злотки.

Попавши в безнадію й вичерпавшися творчо в поезії, Лятуринська пише статті, есеї, розвідки з мітології, писанкарства, колядок, але брак їй було до цього наукової підготови. Вони вартісні тим, що кидають світло на характеристику їх авторки та є документом хворої людини, яка втратила почуття дійсности і поринула в світ ілюзій, приймаючи їх за дійсність.

М. Михалевич згадує в своєму листі, що вже в Празі Лятуринська наполегливо працювала в Карловому університеті, збираючи матеріяли до якоїсь монументальної праці, яка ніколи не появилася, що вивчала мови Сходу й історію жидівства, дошукуючись якоїсь фаталістичної змови „народу — Божого інструменту". Можливо, що дещо з цих матеріялів вона використала в „Єронимі", дещо в поза-літературному творі „Анти-світнє". Решта цих матеріялів-машинописів, навіть ненумерованих сторінок, знаходяться в її архіві.

Творила до останнього віддиху. Після смерти 13-го червня 1970 року вийнято з її писальної машинки недописану сторінку якогось твору. Звичаєм стародавніх предків тіло її було спалене, урну з попелом поховано в Бавнд Бруку.

Не зважаючи на недослідженість життя і творчости О. Лятуринської, на ілюзоричність її світу, висока літературно-мистецька вартість писань поетеси незаперечна й вона має запевнене місце в українській літературі XX століття.

Помер ентузіяст української пісні

У п'ятницю 22-го квітня 1983 року, на 58-му році життя після короткої, але тяжкої недуги помер у Ню Йорку св. п. інж. Богдан В.Бемко. Від ранньої молодости дорогою життя супроводила його рідна пісня. Він з нею вийшов із землі своїх батьків. Вона стала його невідступною подругою. І пам'ять про нього нероздільно зв'язана з піснею. На першому скитальському етапі, в Зальцбурзі, Австрія, він зорганізував і вишколив мініятюрний хор, вокальний квартет, спів якого став прикрасою Богослужб. Душпастир о. Іван Дашковський високо оцінив спів його хору і його культурний вплив на вірних.

Після переїзду до Америки Б. Бемко не занедбав Богом даного таланту диригента-гармонізатора пісень. Він створив тут новий вокальний квартет „Каравану", що пильною працею добилася поважних мистецьких успіхів, а виступаючи в українських громадах на східньому побережжі Америки і Канади, з гомоном рідного краю приносила нам небуденну культурну розвагу. Можливо, найбільш радісним днем у відданій службі рідній пісні був для Богдана вечір двох квартетів — „Каравани" й „Калини" в Елизабеті 7-го грудня 1969 року. На цьому єдиному концерті, за ввесь час своєї недуги, був присутній відомий диригент проф. Іван Задорожний. Не легко було мені сюди приїхати, прощаючись, сказав він, але я невимовно радий, що мав змогу бачити вас усіх, вашу творчу працю і ваші поважні мистецькі досягнення. Звертаючись до „Каравани" й „Калини" і їх мистецьких провідників, заохочував з посятою продовжувати цю вартісну працю, бо нам життя без рідної пісні, — це життя без радости.

Переїхавши до Ст. Петербурга, Фльорида, Богдан Бемко став душею тамошньої української громади, виконавцем обов'язків дяка в місцевій церкві й диригентом церковного хору, а також і мистецьким керівником спонзорованого управою міста міжетнічного хору, що співав і українські пісні.

Не раз за свого життя інж. Бемко висловлював свою журбу з приводу недостачі відданих дяків і диригентів, зокрема церковних хорів, які вірно продовжували б славні традиції церковних хорів, створених на рідних землях. Він був переконаний, що тільки своєчасне й солідне розплянування вишколу здібних і повних посвяти нових кандидатів на диригентів церковних хорів зможе поправити ситуацію. Але передчасна смерть не дала йому змоги зреалізувати цю ідею.

Родина св. п. інж. Богдана Бемка вирішила створити в його ім'я Фонд вишколу дяків і диригентів церковних хорів. Уже на поминках рідня і приятелі Померлого склали на цей фонд 700 дол. Дальші датки напливають. Збірка у Ст. Петербурзі, Фльорида, як заявив представник тієї громади, присутній на поминках, дала поважну суму. Сподіваємося, що цей фонд буде постійно зростати. Про Кураторію, яка буде опікуватися цим фондом, повідомимо незабаром.

Дружина, діти і рідня

У Чикаґо відбувся Окружний з'їзд СУА

Важливим у праці кожної організації є облік та звітування перед надрядними клітинами. Звітування такі дуже доцільні та помічні для обліку діяльности цілої організації: вони ж бо дають Головній Управі можливість підсумувати працю по одиноких відділів і дати образ про стан, розмах і глибину всієї організації. Звітування відділів Союзу Українок Америки перед їхньою надрядною клітиною, Окружною Управою, відбувається в кожній Окрузі на щорічному Окружному з'їзді.

Окружний з'їзд чикаґської Округи СУА відбувся в Чикаґо 13-го березня ц.р. в домівці СУА. Цей, з черги 20-ий, Окружний з'їзд відбувся у присутності 33-ох делеґаток відділів, 13 членок Управи. Голова Управи Евстахія Струтинська відкрила З'їзд молитвою та привітала представницю Екзекутиви, заступницю голови Екзекутиви Марію Томоруґ і всіх присутніх. Порядком нарад проводила Анастазія Хариш, секретарювала Марія Дорожинська.

У першій частині нарад звітували голови відділів і члени Управи. Голова Управи Е.Струтинська прочитала вислані поштою звіти трьох неприсутніх відділів і також звіт неприсутньої культурно-освітньої референтки Марії Юзефович, який доповнила Марія Наваринська повідомленням про жіночу Конференцію, під кличем „Українська жінка сьогодні і завтра", що мала відбутися в Чикаґо 30-го квітня біжучого року.

На кінець звітувала голова Е.Струтинська, яка підсумувала в речевому, добре опрацьованому звіті працю Округи. Після короткої дискусії над звітами, що дала вичерпний образ діяльности відділів, голова Провірної комісії Марія Семків поставила внесок на уділення абсолюторії з признанням уступаючій Управі, що його З'їзд одноголосно прийняв.

Після перерви на полуденок розпочалась друга частина З'їзду. Представниця Екзекутиви М. Томоруґ доповідала цікаво та речево про завдання та потреби СУА в теперішню пору. Вона висловила Окрузі признання за жертвенну працю, за активну участь в суспільних подіях українського життя, а зокрема за ділянку суспільної опіки, за довголітню успішну працю в світличці 29-го Відділу та за великий вклад до фонду ім. Олени Лотоцької. Вона повідомила, що чергова Конвенція СУА відбудеться в Ню Йорку в травні 1984 року під кличем „100-річчя українського жіночого руху і Станиславівського Українського Конгресу жінок".

В жвавій дискусії над доповіддю виринуло багато думок, побажань та проєктів, над якими варто працювати, щоб перевести їх у життя, бо вони вельмиважливі та потрібні, а саме: розпочати старання про власну домівку і дім для старших людей; взяти активну участь у відзначенні 50-річчя голоду в Україні; підсилити підупадаючі відділи; скріпити зовнішні зв'язки; створити залізний фонд, потрібний для виїздів делеґаток на конвенції; піднести вкладку членок відділів до Округи до одного доляра й інше.

Згідно з порядком нарад, вибрано на пропозицію Номінаційної комісії нову Управу в такому складі: Евстахія Струтинська—голова; Марія Наваринська—перша заступниця голови; Ірина Гаєцька—друга заступниця голови; Олена Турула-секретарка рекордова; Ліна Басюк-секретарка кореспонденційна; Оксана Казанівська—касирка; референтки: Марія Гриневич—організаційна, Юлія Кашуба—виховна, Леся Самбірська—культурно-освітня, Уляна Терлецька—пресова, Віра Трощук—Суспільної опіки, Володимира Демус—мистецтва й музею, Іванна Кіт і Олена Галадза—зв'язків, Анна Кучма—господарська, Анна Білинська—адміністраторка домівки.

Провірна комісія: Марія Семків—голова, Неля Бриджмен і Параскевія Завертайло—члени.

З нагоди Окружного з'їзду призначено наступні пожертви: 150 дол. на Громадський комітет для відзначення 50-річчя голоду в Україні, 100 дол. на фонд ім. Олени Лотоцької; 100 дол.—на пресовий фонд „Нашого Життя"; 100 дол.—на Український Музей в Ню Йорку; 100 дол. на Український Музей в Чикаґо; 100 дол. на пам'ятник Митрополитові Василеві Липківському.

З'їзд, що пройшов ділово й успішно, закрила новообрана голова Е. Струтинська, подякувавши всім присутнім за участь.

Уляна Терлецька

Новий вокальний талант

Наші молоді люди не закопують своїх талантів. Вони використовують всі можливості для поглиблення і поширення своїх, Богом їм даних здібностей. Добрим прикладом може нам послужити Люся Лещук, яку природа обдарувала глибокою музикальністю і прекрасним голосом. Вроджені нахили й обдарування спрямовують Люсю на шлях музичної кар'єри.

Люся Лещук

Після закінчення з високими оцінками середньої школи в Пармі, Огайо, Люся поступає до Клівлендського музичного інституту, де впродовж п'ятьох років студіює музичні предмети та вишколює свій голос сопрано. Для завершення своїх музичних студій вона виїхала до Ґрацу в Австрії і там в Американському Інституті Музичних Студій закінчила свою музичну освіту. Перебуваючи в Австрії, брала участь в опері „Одруження Фіґаро" Моцарта й з успіхом виконала ролю сопрано Марселіни.

Люся—членка широковідомої Клівлендської оркестри, яка в підборі членів вокалістів крайньо селективна. Вона—також член Клівлендської Опери. В обох музичних одиницях часто виконує сольові партії. На весняний сезон Люся заанґажована на п'ять тижнів як солістка до Пітсбурґської опери.

Люся активна також і в громадському українському житті. Вона часто виступає з сольоспівом на громадських імпрезах. Є членом і співає в Капелі Юних Бандуристів при соборі св. Володимира в Пармі під диригуванням Григорія Китастого. Люся з успіхом закінчила Школу Українознавства й прекрасно володіє українською мовою. Вона з великим пієтизмом висловлюється про своїх батьків Анну і Кирила Лещуків, які всіми своїми засобами допомагають Люсі в її життєвій кар'єрі.

Люся і її батьки—довголітні члени Українського Народного Союзу в 240-му Відділі.

С. В.

Звернення

У 50-РІЧЧЯ СВЯТА УМХ Т[illegible] ВА „ОРЛИ" КАУМ

У місяці травні 1983 року минає 50 років від величавого свята, що пройшло під кличем „Українська молодь Христові" (УМХ). У пам'ятні дні 6-го й 7-го травня 1933 року ринуло до Львова, столиці Західньої України, понад 100,000 української молоді, щоб заявити свою вірність Христові у 1900-річчя Його Смерти й Воскресіння.

Свято УМХ стало одночасно протестом проти пониження Христа у Східній Україні, а відбулося воно саме в часі спричиненого московсько - комуністичним режимом великого голокосту українського народу, штучного голоду, що його жертвою впало коло 10 мільйонів наших братів і сестер.

Про пам'ятну річницю свята УМХ згадувала вже двічі наша церковна Ієрархія, у своєму Різдвяному Посланні 1982-83 і у Зверненні Священного Синоду Помісної Української Католицької Церкви в Римі з 2-го лютого 1983 року.

Ми, члени колишнього Головного Проводу Товариства „Орли" КАУМ, усіх його каденцій, що перебуваємо поза рідними землями, за особливим благословенням нашого Блаженнішого Патріярха Йосифа, звертаємося, подібно як перед 25-ма роками, до всіх, що брали участь у святі УМХ, і до тих, що стояли у рядах Товариства „Орли" КАУМ, а тепер живуть у різних країнах світу; як також до членів інших братніх по ідеї українських організацій із закликом надалі всеціло й беззастережно заступати правду християнської віри й моралі у всій своїй громадській, суспільній і політичній, а зокрема виховній праці. Одночасно закликаємо всіх, кому дорогі християнські й українські національні принципи, при тому особливо нашу молодь, в часі цього надзвичайного Святого Року відзначити здвигами молоді під прапорами Христа духову пов'язаність із світлими травневими днями 1933 Святого Року, а водночас і спом'янути неповинні мільйони жертв великого голодомору України.

Щоб пам'ять про ці величні дні з-перед п'ятдесяти років збереглася для грядучих поколінь, підготовляємо видання Пропам'ятної Книги про свято УМХ і Товариство „Орли" КАУМ, з належною згадкою теж про інші українські молодечі організації у світі, що постали у висліді того величавого здвигу української молоді у Львові. Надіємося зустріти підтримку цього нашого видавничого задуму в усіх українських людей доброї волі. Ми прагнемо, щоб вогонь, розпалений у душах нашої молоді п'ятдесят років тому в Україні, загорів знову в серцях теперішньої української молоді на чужині, а початкові слова пісні, що гомоніла під час Свята УМХ, „Хочемо Бога, Він наш Батько" й гасло „За Христа і Україну", що було виписане на прапорах „Орлів", були її незмінним життєвим дороговказом.

ЗСА й Канада
дня 7-го травня
1983 Божого року.

інж. Стефанія Рудакевич-Базюк
д-р Микола Грушкевич
Роман Данилевич
о. д-р Павло Івахів
д-р Ксеня Янович-Лебедович
проф. д-р Богдан Лончина
проф. д-р Юрій Тершаковець
д-р Юрій Тесля

У СЬОМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА СМОЛИНСЬКОГО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
у Бостоні, Масс., 28-го травня 1983 року, о год. 9-ій ранку.

В Його пам'ять складаю 1,000 долярів на Катедру Українознавства при Гарварді.

Про молитви за душу Покійного просить —
АННА СМОЛИНСЬКА

Ділимося сумною вісткою, що дня 13-го травня 1983 року упокоїлася в Бозі у Філядельфії, Па. на 93-му році життя
наша Найдорожча
МАМА, СЕСТРА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

ПАВЛИНА МАРКІВ
з дому ЯНКЕВИЧ

ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА була відправлена у вівторок, 17-го травня 1983 р., о 8-ій год. веч. у похоронному заведенні Михайла Насевича при Френклін і Бравн вул. у Філядельфії, Па.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в середу, 18-го травня 1983 р., в тому ж заведенні, о год. 8:30 рано, а відтак СЛУЖБА БОЖА, о 9-ій год. в церкві св. Миколая при 24-ій і Паплер вул., відтак на український католицький цвинтар на Факс Чейс біля Філядельфії, Па.

Важким горем прибиті:
доньки:
ОЛЬГА СЕРЕДА з мужем МИХАЙЛОМ
ЕММА ПОСЛУШНА
брат — ОСИП ЯНКЕВИЧ
внуки:
ОЛЕГ ПОСЛУШНИЙ з дружиною РІТОЮ
АВРЕЛІЯ СЛЮСАРЧУК з мужем ЮРІЄМ
БОРИС ПОСЛУШНИЙ з дружиною ГАЛИНОЮ
правнуки — БОРИС, ОРЕСТ І АНДРІЙ
РОДИНА ПРОСИТЬ ПРО МОЛИТВИ.

Вечір танцювальних поколінь у Чикаґо

У похмурну вітряну неділю, 17-го квітня цього року, у великій авдиторії середньої школи „Лейн Технікал" що знаходиться біля перехрестя Вестерн і Едісон вулиць, в 4-ій год по полудні почався тут цікавий й багатий репертуаром вечір — „Вечір танцювальних поколінь". Виконавцями цієї багатої та різноманітної програми були члени аж трьох танцювальних угруповань дітей, молоді університетів або молодих професіоналістів українського метрополітального Чикаґо, а це: самостійний танцювальний ансамбль „Громовиця", що існує вже 15 років при парафії свв. Володимира і Ольги. Теперішнім його мистецьким керівником є Марта Городиловська-Козицька. Багато із членів цього ансамблю — це колишні учні знаменитого майстра театрального ремесла, невтомимого хореографа Любо Цепинського, який не тільки защеплював у своїх учнів любов, уміння та зрозуміння до українських народних та балетних танців, а також успішно защепив їм найважливіше — залізну дисципліну, що залишилися фундаментом у дальшій праці членів цього танцювального ансамблю, який, ще здається так недавно, ставив неповторну п'єсу „За сестрою" та інші. А тепер уже його учні — Роксана Дика-Пилипчак і Юра Ципинський — защеплюють ці самі закони самодисципліни своїм учням, членам Української Школи Балету й Народно-сценічного Танцю групі „Блискавиця", що об'єднує українську доростаючу молодь, а також групі наших наймолодших - „Сонечко".

Ще довго перед відкриттям куртини, перед віконцями кас появилися довжелезні черги любителів українського танцю. Швидким темпом заповнилася глядачами велика авдиторія школи, яка вміщує 4,000 осіб.

Нарешті, безшелесно піднеслася куртина, відкриваючи глядачеві чарівний вид прастарого карпатського лісу. Розповідач Хрися Бондарчук відслонила серпанок таємничости дрімаючого лісу, впроваджуючи глядача в світ казки.

На поляні з'явилися два ряди дівчаток - „метеликів", які протанцювали життєрадісний танок, чаруючи очі глядача своїми різнокольоровими костюмами. Серед кущів, немов дрімаючи, присіли краплинки роси. Незабаром на поляну вийшов ряд кумедних „мухоморів" з червоними шапочками та біленькими зграбними ніжками, грацийно підстрибуючи у танку під такт музики. Їм допомагали у цьому не менш привабливі п'ять „боровиків" у бронзових капелюшках та з золотистими ніжками, вимахуючи блискучими шаблями. Це так саме чарували публіку члени „Сонечка".

На поляні западала таємнича тиша, аж ось споміж дрімаючих дубів виплила ґраціозно „мряка" — Роксана Маркевич, — чаруючи своїм легким синьо-фіялковим одягом, і виконала балетну точку. Знечев'я появлися серед дерев дві кумедні „лисички" — Таня Островська і Діна Заяць — і хитрий „лис" (Марко Горб) які своїми відважними підстрибами пробуджують дрімаючий карпатський ліс. До їхнього танку незабаром долучуються і два „пільні коники", підстрибуючи легенько на своїх ніжках.

І знову тиша на поляні. Темніє. Безшелесно випливають дві „тишини" (Роксана Дика-Пилипчак і Марта Городиловська-Козицька) і милують очі глядачів балетними професійними кроками та своїми чарівними шатами.

Всі ці чудові кольорами й виглядом проєкти костюмів, що ними користувались виконавці вечора, при-

Учасники Вечора танцювальних поколінь

думали незрівняні у цьому Дана Дика й Дзвінка Стайфел.

Лісова поляна вже скупана у багатих, золотистих промінях сходячого сонця. Ранок. На поляну вийшов хлопчик, приграваючи собі на сопілці. За ним немов виплили рядом у танці дівчатка, одягнені у широкі різнокольорові спіднички, які гарно гармонізують із подібним закосиченням і довгими стяжками, що кольорами веселки грались у їхньому волоссі й на їхніх раменах. Це члени ансамблю „Блискавиця", які виконали співаночки-гуляночки, танцюючи під акомпаньямент, що спочатку нагадував бойківську народну мелодію. Потім рознеслись зі сцени такі солодкі й знайомі гуцульські мелодії коломийок. Після них у легкому танку під акомпаньямент гуцульських мелодій виплили із лісу „мавки" - красуні (членкині танцювального ансамблю „Громовиця"), що чарували публіку ґраціозними балетними кроками та стилізованим гуцульським одягом. Та незабаром вони немов зникли у густому лісі. На поляну вийшли таємничі „лісниці" у темнозелених шатах, полискуючи довгими золотистими стяжками. Незабаром появилися і „чугайстри" (члени ансамблю „Громовиця" і „Блискавиця"), які, за повір'ям гуцулів, мали охороняти та боронити лісових мавок перед злющими відьмами.

На лісовій поляні знечев'я стемніло. У присмерку зарисувалися темні сильветки „відьм", які з довгими мітлами завели свій танок серед прастарого карпатського лісу. Нарешті, дрімучий ліс пробудився, вітаючи разом із своїми таємничими мешканцями сходяче сонце. У радісному танку кружляли всі виконавці трьох танцювальних ансамблів українського Чикаґо.

Після короткої перерви в другій частині Вечора танцювальних поколінь" глядач мав нагоду милуватися виконанням стилевих та народних танців із майже всіх частин України. Публіку розбавив гумористичний танок „Пішли з рушниками -повернулись з гарбузами", що показав один із образків полтавської бувальщини - залицяння і відмову. Виконавці його одягнені у традицийну ношу золотистої Полтави, насолоджували глядача зразковим виконанням в'язанки традиційних полтавських танців.

І знову нова танцювальна група на сцені. Це члени ансамблю „Блискавиця", одягнені у традиційну гуцульську ношу з мальовничого Космача, виконали танець „Гуцулка". А потім танцюристки „Громовиці" виконали дівочий хоровод „Ой, сплету віночок".

Потім до мікрофону підійшов гість із далекого Ню Йорку Богдан Андрусишин та під акомпаньмент гітари виконав пісні „Галиночка" та „Києве мій...". Слухачі винагородили співака рясними оплесками.

Члени „Громовиці" та деякі танцюрити з „Блискавиці" у традиційній мальовничій ноші виконали ще танець „Леґіні". Виконавці дотримались правильної й належної форми гуцульського танку, але, на жаль, музичний акомпаньямент не дописав, бо оркестра не змогла віддати цього так притаманного гуцульським троїстим музикам підкреслення, притупу та гуцульської бравурности. Відтак слідували чумацький, волинський та лемківський народні танки, виконавці яких заворожували й захоплювали публіку як своїм виконанням, так і традиційною ношою Лемківщини та Волині.

Опісля гітарист Б. Андрусишин насолоджував слухачів, виконавши „Бурлацьку пісню", „Неспокій", а на загальне домагання публіки він заспівав народну пісню „Іванку, Іванку", присвятивши її пластунам.

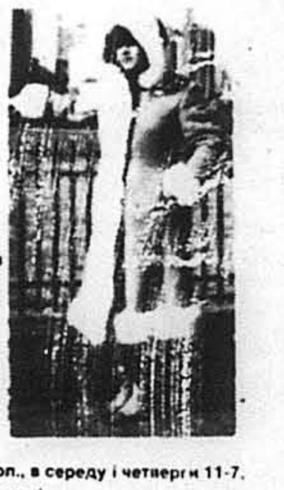
На закінчення вечора всі виконавці виконали танець „Гопак", а численна публіка нагородила молодих виконавців довгими і рясними оплесками.

Виконавців і відому українську балерину й хореографа Рому Прийму-Богачевську, якій цей цікавий вечір був присвячений, від парафії свв. Володимира і Ольги привітав о. митрат М. Бутринський. Балерину Рому Прийму-Богачевську та молоденьких виконавців обдаровано китицями квітів.

Катерина Домашевська

ПОМЕР ПРОФ. ОЛЕКСАНДЕР СМАКУЛА

Бостон, Масс. (Р.М.). — У вівторок, 17-го травня ц.р., помер в Нютоні, біля Бостону, Масс. проф. Олександер Смакула, визначний науковець, родом зі Збаражчини. Похорон відбудеться у суботу, 21-го травня на цвинтарі у Бостоні.

У трагічну 50-ту...

(Продовження зі стор. 2)

постановою, усе співдіє на добро", каже Апостол (Рим. 8, 28). Всенародне терпіння є могутньою проповіддю, знаком з неба, щоб ми призадумалися, глибоко призадумалися над конечністю єдности, згоди, любови Бога й ближнього та позбулися того, що нас роз'єднує.

В роках 1932-1933 згинуло в Україні понад сім мільйонів наших рідних братів і сестер, а гинули вони лише тому, що були українцями, що любили нашу Україну. Вони вмирали мореними голодом, бо ворог уважав їх за противників безбожного наїздника.

У нашій Україні тепер не горять лямпади перед кивотами, бо їх немає; заросли дороги до нашого Сіону. Але в наших серцях горить невгасимо любов до нашого національного Єрусалиму. Нам залишилася наймогутніша зброя — Молитва! Вона піддержує народ на силах, є другом і в тюрмах і на засланнях, якого ніхто не може відобрати. Будь, народе мій, стійкий у вірі й надії на Божу поміч. Господь всемогутній! За добре нагороджує, а за зле карає. І прийде кара невсипуща. Туго начинена трупом земля українська і рясно напоєна кров'ю кличе до неба о поміч. Та вірмо у Божу поміч, бо по цій Голготі народу прийде Воскресіння! Спрямуймо наші зусилля, щоб братолюбіє у нас було і нас об'єднало в Христі і Його Церкві, щоб здійснилися заповіти наших батьків так ясно висловлені у державних Актах 22-го січня 1918 і 1919 років. Призадумаймося добре над цими важливими справами, від яких залежить бути господарями Богом даної українському народові Батьківщини.

І повернімся ще до візії пророка Єзекиїла, згаданого на початку... „Тому пророкуй і скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ось я відчиню гроби ваші та й виведу вас, мій народе, з гробів ваших,... і дам вам дух мій, і ви знову оживете, і я розміщу вас на землі вашій, і зрозумієте, що я — Господь. Я сказав і зроблю це — слово Господнє" (Єз. 37, 12-14).

Які потішаючі слова Господа! Він Творець народів. Він кожному народові призначив дану країну. Він бажає, щоб усі народи жили свобідно у своїх батьківщинах. Тому Він зглянеться на терпіння, на сльози, на кров і на руїну, а головно на муки тих, що загинули мореними злочинним голодом. Він почує голос молитви наших ісповідників катакомбної Церкви в Україні. Долучім і свої молитви. Він оживить в нашому народі геройство, силу і міць наших предків і тоді замають — замайорять синьо-жовті прапори у нашій вільній Україні.

Молимось Тобі, Господи, вислухай нас і помилуй!

— „За кров, за сльози, за руїну, верни нам, Боже, Україну!"

Амінь!

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ одноголосно вирішила притягнути до судової відповідальности колишнього високого урядовця у федеральній Агенції для охорони довкілля (ЕПА) Ріту Лавелл за образу Конґресу. Як відомо, згадана урядничка зігнорувала виклик Конґресу і не з'явилася на зізнання перед спеціяльною комісією, яка перевіряла зловживання і політичні спекуляції ЕПА.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер висловив своє затурбування накопиченям совєтської зброї в Сирії, яка може стати загрозою для Ізраїля і інтересів З'єднаних Стейтів Америки в цьому обширі. Не виключно, — заявив Вайнберґер в розмові з кореспондентами, — що Уряд ЗСА перевірить справу відновленя продажу модерних бойових джетових літаків типу Ф-16 для Ізраїля, який зацікавлений закупом принаймні 75 таких літаків для скріплення своєї оборонної системи.

НАЙМОЛОДШИЙ ВІКОМ американський генерал 45-річний Пітер Гокінс виявив бажання відійти на емеритуру, не подавши до публічного відома причини свого відходу з армії. В короткому повідомленні говориться, що ген. П. Гокінс від 1-го серпня ц.р., вибуває з активної служби в армії на своє власне бажання. На запитання кореспондентів згаданий високий старшина заявив, що він працюватими у приватному секторі. Багатонадійний ген. Гокінс був 1-го червня 1981 року підвищений до ранґи ген.-бриґадира.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ Світової Ради Церков готовий дати всяку підтримку ініціятиві тих кіл в Конґресі ЗСА, які домагаються релігійної активности в публічних школах, включно з приверненням молитви чи однохвилинної медитації учнів перед початком навчання. Ця справа була винесена на нарадах повного засідання екзекутивного комітету, у якому взяло участь 260 учасників. Рада Церков не підтримуватиме однак пропозиції президента Роналда Реґена про „примусове" привернення молитви, бо це суперечило б переконанням багатьох мільйонів американських громадян.

КРАЙОВЕ СТАТИСТИЧНЕ управління здоров'я перший раз від багатьох років опублікувало циферні дані про здоровельний стан американських громадян, який на думку цього управління, є добрий, а в деяких випадках навіть дуже добрий. Тільки мала частина неґритян, бідних, занедбаних дітей і робітників, які працюють в тяжких умовинах, не мають належної медичної опіки і дещо самі занедбали своє здоров'я. Не зважаючи, що статистика є базована на давніших опитах, а деякі дані сягають пять років назад, речник згаданого управління Пітер Ріс заявив під час інтерв'ю, що це не міняє самої справи.

ВІЙСЬКОВІ КОЛА ЧАДУ повідомили у вівторок, 17-го травня, що навколо стратегічного північного міста Фая Лярґо відбуваються сильні завзяті бої між урядовими військами і частинами колишнього президента Ґукуні Уеддеї. Офіційне радіо Чаду повідомило, що „в цьому районі відбуваються завзяті бої, але ми відбили напад лівійських військ і їх наємників і ми контролюємо положення". Прихильники Ґукуні заперечують участь лівійців у боях.

РУМУНСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ уряд ЗСА, що з метою збереження нормального тарифного трактування в ЗСА, Румунія має намір припинити побори спеціяльного податку з тих осіб, які хочуть емігрувати. Офіційний речник заявив у середу, 18-го травня, що міністер закордонних справ Румунії Стефан Андрей передав відповідну заяву віцепрезидентові Джорджові Бушові і державному секретареві Джорджові Шулцові та іншим офіційним особам під час дводенних переговорів у Вашінґтоні.

РЕЧНИК ПРОФСПІЛКИ працівників, які обслуговують американські військові бази в Греції, повідомив, що понад 1,600 членів цієї профспілки розпочали в середу, 18-го травня, триденний страйк за підвищення заробітної платні на 35 відсотків. Робітники вимагають також застосування до них грецьких законів про працю і звільнення понад 580 американських громадян, які, як вважають греки, працюють нелеґально.

А дещо годиться...

(Продовження зі стор. 2)

те" вносить щось нове і дуже відсвіжуюче у „Свободу". Ставлю її писання нарівні з ЕКО в „Лисі Микиті", хоч це інший жанр. Політичної фразеології у нас над міру, але про дійсне у нашому житті пишеться так мало. А коли змагаємо до синтези — то до неї шлях через обсервацію дійсности, а не фрази й апріорні конклюзії, як то у нас водиться. У О-КА знаменитий змисл обсервації!

Микола Бараболяк

Сисеро, Ілл.

„Золота Осінь" побажала „Щасливої дороги!"

Кергонксон, Н. Й. (Ф. Оприск). — „Золота Осінь", Українська оселя емеритів біля Союзівки, у неділю, 17-го квітня, на спільному обіді в ресторані „Касіно" побажала „Щасливої дороги!" своїм трьом визначним членам напередодні їхнього від'їзду на постійно з Кергонксону до сусіднього стейту Ню Джерзі, до посілости Української Православної Автокефальної Церкви у Савт Бавнд Бруку, де ці громадяни „Золотої Осени" будуть працювати й проживати.

Невтомні громадські працівники, що виїжджали звідси, були проф. Іван Коровицький (що керує великою новою бібліотекою Дому Української Культури в Савт Бавнд Бруці), його дружина Олена Коровицька і Марія Першин, діяльна членка управи „Золотої осени", всі три активні члени української громади Кергонксону.

В імені кількох десятків мешканців „Золотої Осени", особливо в імені управи цієї оселі, прощав віджджаючих зворушливим словом голова управа Ф. Оприск, підкреслюючи жертвенну громадську працю всіх трьох громадян, а особливо Марії Першин, „яка від самого існування „Золотої Осени" включилася добровільно в працю управи і впродовж довгих років виконувала безплатно не раз невдячну працю скарбника чи секретаря, а часто-густо — заступника оселі перед місцевими установами та урядовими чинниками".

Не менш тепло голова управи згадав працю подружжя Коровицьких, які завжди були готові допомогти у праці для громадського добра. „Ми керувалися Вашими порадами, Вашими вказівками і глибоко оцінюємо все добре, що проф. І. Коровицький, пані Марія і пані Олена робили для громади", — сказав голова.

З-поза „Золотої Осени" був на прощальному обіді присутній голова Української громади Кергонксону і околиці д-р Олег М. Волянський, який коротко подякував цим трьом зразковим українським громадянам за співпрацю, зокрема за інтелектуальний вклад проф. І. Коровицького в зорганізоване життя села-містечка і оселі Союзівки та взагалі кетскільського терену і поза ним.

Відтак Лідія Яців, на втіху всіх присутніх, відчитала декілька симпатичних гуморесок з життя „емеритського" на „Золотій Осені" власного авторства.

На кінець зворушені проф. І. Коровицький (у своєму та своєї дружини імені) та Марії Першин дякували усім за гарне ставлення до них протягом їхнього тут перебування та за тепле прощання, запрошуючи відвідувати їх у великій бібліотеці, яка з кожним днем росте й поповнюється цікавими й незвичайно цінними книгами і матеріялами. Грімким - „Многая Літа!" та сердечним „На все добре!" закінчено це прощання для цих взірцевих громадян.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН МІЛЛЕР, член УНС Відд. 65-го ім. св. Володимира в Елизабеті, Н.Дж., помер 12-го квітня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 1904 року у Флориді, Н.Й. Членом УНС став 1924 року. Залишив у смутку дочку Юстину Альбере, шестеро внуків і трьох правнуків. Похорон відбувся 15-о квітня 1983 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Смит, секр.

ЕМІЛІЯ ВДОВ'ЯК, член УНС Відд. 30-го Т-ва св. Андрея в Бреславі, Па., померла 2-го квітня 1983 року на 90-му році життя. Нар. 23-го січня 1893 року в Україні. Членом УНС стала 1935 року. Залишила в смутку ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 5-го квітня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Плимуті, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Дяків, секр.